

Izveštaj države: Srbija 2021

Rezime

Informaciona baza podataka o azilu (*Asylum Information Database – AIDA*) je baza podataka koju vodi Evropski savet za izbeglice i izgnanike (*European Council on Refugees and Exiles – ECRE*), i koja sadrži detaljne informacije o nacionalnim sistemima azila u 23 države. Ovo uključuje 19 država članica Evropske unije (EU) (Austrija, Belgija, Bugarska, Kipar, Nemačka, Španija, Francuska, Grčka, Hrvatska, Mađarska, Irska, Italija, Malta, Holandija, Poljska, Portugal, Rumunija, Švedska, Slovenija) i 4 države nečlanice EU (Švajcarska, Srbija, Turska, Ujedinjeno Kraljevstvo).

Opšti cilj baze podataka je da doprinese poboljšanju politika i praksi u oblasti azila u Evropi i situacije tražilaca azila tako što će svim relevantnim akterima pružiti odgovarajuće alate i informacije kako bi podržala njihove napore u zagovaranju i sudskim sporovima, kako na nacionalnom tako i na evropskom nivou.

Izveštaj države o Srbiji prati nedavna dešavanja u oblasti procedura azila, uslova prijema, pritvora tražilaca azila i sadržaja međunarodne zaštite. Izveštaj je pisao Nikola Kovačević, nezavisni stručnjak i pravnik za prava izbeglica iz Srbije i koordinator Programa za azil i migracije u Centru za istraživanje i razvoj društva IDEAS, a naposljetku uredio ECRE.

Ovaj dokument pruža prevod pregleda glavnih promena u nacionalnom sistema azila od objavljivanja prethodnog ažuriranog izveštaja u maju 2021. godine. Kompletan izveštaj je dostupan na engleskom [ovde](#).

Informacije u ovom izveštaju su ažurirane do dana 31. decembra 2021. godine, osim ako nije drugačije navedeno.

Izveštaj je deo Informacione baze podataka o azilu (*Asylum Information Database – AIDA*), koju finansira Evropski program za integraciju i migracije (*European Programme for Integration and Migration – EPIM*), i predstavlja zajedničku inicijativu Mreže evropskih fondacija i Fonda Evropske unije za azil, migraciju i (*Asylum, Migration and Integration Fund – AMIF*).

Pregled glavnih promena od poslednjeg ažuriranja izveštaja

Procedura azila

- ❖ **Pristup teritoriji:** Prema Agenciji Ujedinjenih nacija za izbeglice (*United Nations Refugee Agency* – UNHCR) i Komesarijatu za izbeglice i migracije (KIRS), u 2021. godini je barem 60.368 izbeglica i migranata boravilo na teritoriji Srbije. U 2021. godini, mere za sprečavanje pandemije kovida 19 nisu bile uvedene na graničnim ulazima u Srbiju kao što je to bio slučaj u 2020. godini, ali je praksa prinudnog vraćanja sa granica („pušbekova“) nastavljena. Međutim, tačan broj dolazaka u i odlazaka iz Srbije ne može biti ustanovljen sa sigurnošću, imajući u vidu niske registracione kapacitete Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP), ali i različite metodologije za prebrojavanje novih dolazaka koje koriste različiti državni i nedržavni akteri.
- ❖ **Praksa pušbekova i drugih oblika kolektivnog proterivanja** je nastavljena, posebno na južnoj granici sa Severnom Makedonijom, gde je Vlada izgradila ogradu od bodljikave žice 2020. godine. UNHCR, organizacije civilnog društva (OCD), i kancelarija Zaštitnika građana dokumentovali su brojne slučajeve u kojima su izbeglice, migranti i tražioci azila bili kolektivno proterani u Severnu Makedoniju i Bugarsku. Proterivanja su vrlo često bila nasilne prirode i uključivala su različite slučajeve zlostavljanja kao što su: šamari, šutevi, udarci gumenim palicama, uvrede i pretnje. Prema zvaničnim statistikama MUP-a i javnim rečima hvale najviših policijskih zvaničnika, najmanje 120.000 izbeglica, tražilaca azila i migranata je bilo „sprečeno da ilegalno pređe granicu“ od 2016. godine. To dalje znači da uskraćivanje pristupa teritoriji predstavlja sistemsku praksu koja se ogleda duž čitave „Balkanske rute“. U januaru 2021. godine, Ustavni sud je usvojio ustavnu žalbu koju je podnelo 17 izbeglica iz Avganistana koje su se žalile na kolektivno proterivanje u **Bugarsku** u februaru 2017. godine. Slučaj se ticao prisilnog udaljenja 25 avganistanskih izbeglica (uključujući devetoro dece) koji su u Srbiju ušli iz Bugarske. Sud je utvrdio povredu zabrane kolektivnog proterivanja i prava podnosilaca predstavke na slobodu i bezbednost. Ova ključna presuda nije imala veći uticaj na nezakonite granične prakse, a sprovođenje presude nije razmatrano sa sistemske tačke gledišta. U 2021. godini, dve predstavke pred Evropskim sudom za ljudska prava (ESLJP) bile su upućene Vladi Republike Srbije u vezi sa nezakonitom praksom proterivanja koja podrazumeva kolektivna proterivanja ili prinudna udaljenja u kojima su nedostajale proceduralne garancije protiv proterivanja (*refoulement*) u smislu člana 3 i člana 13 tumačenog u vezi sa članom 3 Konvencije. U decembru 2021. godine, Komitet Ujedinjenih nacija protiv torture (*United Nations Committee against Torture* – UN CAT) ponovo je kritikovao Srbiju zbog praksi koje podrivaju pravo izbeglica i tražilaca azila na pristup teritoriji i postupku azila, preporučivši još jednom uspostavljanje mehanizma za praćenje postupanja prema izbeglicama i tražiocima azila na granicama, a koji bi činili predstavnici MUP-a, UNHCR-a i OCD. Nalazi Komiteta samo su nastavak međunarodnih kritika koje su u prošlosti stizale od UNHCR-a, Komiteta za ljudska prava, organizacije *Amnesty International* i drugih kredibilnih entiteta.
- ❖ **Pušbekovi iz ostalih država ka Srbiji:** Dokumentovani su široko rasprostranjeni pušbekovi ka Srbiji duž „zelene granice“ sa **Bosnom i Hercegovinom, Hrvatskom, Mađarskom i Rumunijom**, gde se izbeglicama i tražiocima azila sistematski uskraćuje pristup teritoriji i proceduri azila, i često su podvrgnuti raznim oblicima zlostavljanja, od kojih neki mogu dostići i mučenje. U 2021. godini, ukupno 71.470 osoba je vraćeno iz Mađarske u Srbiju, a od 2016. godine, mađarske imigracione vlasti prijavile su ukupno

130.050 slučajeva pušbekova. Agencija Evropske unije za osnovna prava (*EU Fundamental Rights Agency - FRA*) izvestila je da je u prvih 6 meseci 2021. godine 28.737 osoba vraćeno iz Rumunije u Srbiju, dok je UNHCR izvestio da je najmanje 1.000 osoba vraćeno iz Hrvatske u Srbiju. Osobe vraćene u Srbiju i dalje se mogu suočiti sa preprekama u pristupu postupku azila, posebno ukoliko su prethodno bila registrovana u skladu sa Zakonom o azilu i privremenoj zaštiti ili Zakonu o strancima, i mogu biti podvrgnuta prekršajnom postupku zbog neregularnog ulaska u susedne zemlje (naročito Hrvatsku), ili im može biti uručeno rešenje o vraćanju.

Ukrajinske izbeglice imaju nesmetan pristup teritoriji i postupku azila, bez obzira na to da li imaju putne isprave ili ne. Postupanje prema njima treba pohvaliti, ali istovremeno, nasilan i diskriminatorni pristup graničnih organa prema drugim osobama koje su u potrebi za međunarodnom zaštitom transparentno oslikava trend široko rasprostranjen u evropskim zemljama. Nije bilo slučajeva pušbekova ukrajinskih izbeglica iz Srbije u druge zemlje, kao ni pušbekova iz Mađarske, Hrvatske ili Rumunije u Srbiju.

- ❖ **Pristup postupku azila na aerodromu:** Osobe koje su u potrebi za međunarodnom zaštitom i dalje se suočavaju sa značajnim problemima pri pristupu proceduri azila na **aerodromu Nikola Tesla**, gde su lišene slobode na proizvoljan način i gde se nalaze u uslovima koji bi mogli da dostignu nečovečno i ponižavajuće postupanje. Često im se odbija ulazak i bivaju vraćeni u treću zemlju ili zemlju porekla bez ikakve procene rizika od proterivanja (*refoulement*). U 2021. godini na aerodromu je prijavljeno nekoliko slučajeva teškog nasilja, uključujući udarce, šamare, uvrede i pretnje. Ogromna većina podnosilaca prijave izjavila je da se zlostavljanje dogodilo tokom pokušaja prisilnog udaljenja. Štaviše, način na koji se donosi odluka o odbijanju ulaska daje ozbiljne razloge za zabrinutost, naročito u situaciji kada se lica kojima je očigledno potrebna međunarodna zaštita vraćaju u zemlju porekla. Jedno takvo proizvoljno udaljenje dovelo je do zatvaranja podnosioca predstavlja u njegovoj zemlji porekla. ESLJP je odobrio jednu privremenu meru u slučaju kurdske političke aktiviste iz Turske kome je na kraju odobren pristup teritoriji. Opisane praksu ponovo je kritikovao UN CAT. Nijedan nadležni organ ne smatra osobe u potrebi za međunarodnom zaštitom, a kojima je odbijen ulazak i koji su smešteni u sobu za pritvor na aerodromu, kao osobe koje su lišene slobode, uključujući i Ustavni sud Srbije. U 2022. godini zaključena je faza komunikacije pred ESLJP u slučaju koji se tiče arbitrarnog pritvora u tranzitnoj zoni.
- ❖ **Registracija:** Broj osoba kojima je izdata potvrda o registraciji je značajno pala sa oko 12.900 u 2019. godini na 2.800 potvrda u 2020. godini, i 2.306 u 2021. godini. U 2021. godini, potvrde su prevashodno izdavane državljanima Avganistana (1.025), Sirije (466) i Burundija (134). U Pritvorskom centru za strance, nijedna osoba nije izrazila nameru da podnese zahtev za azil u Srbiji. Od 2.306 lica koja su dobila potvrdu o registraciji u 2021. godini, samo 175 lica je zvanično podnelo zahtev za azil. Ova cifra pokazuje da se na Srbiju i dalje gleda kao na tranzitnu zemlju, ali i da se mnoge osobe kojima je potrebna međunarodna zaštita suočavaju sa preprekama pri registraciji i podnošenju zahteva za azil. Između 2008. i 2021. godine, ukupno 652.708 potvrda o registraciji je izdato u skladu sa pravnim okvirom koji reguliše sistem azila. Od tog broja, podneto je samo 3.700 zahteva za azil, što je 0,6% od svih stranaca koji su registrovani u skladu sa novim i starim Zakonom o azilu u Srbiji.
- ❖ **Procedura azila:** U periodu od 1. aprila 2008. do 31. decembra 2021. godine, organi nadležni za sprovođenje postupka azila u Srbiji doneli su 138 odluka kojima je odobren azil (izbeglički status ili supsidijarna zaštita) u odnosu na 196 lica iz 25 zemalja. Doneseno je ukupno 59 rešenja u odnosu na 97 podnosilaca zahteva koji su dobili

supsidijarnu zaštitu, dok je 79 rešenja doneseno u odnosu na 99 podnosilaca zahteva kojima je odobren status izbeglice. To znači da je od 3.700 zahteva za azil u navedenom periodu, samo u odnosu na 196 to pravo i priznato. . Drugim rečima, samo 5,3% zahteva za azil je rešeno pozitivno. U poređenju sa brojem lica koja su dobila potvrde o registraciji (652.708), a nisu podnela zahtev za azil, broj lica koja su dobila međunarodnu zaštitu nije ništa drugo do statistička greška (0,03%). Ove brojke jasno odražavaju činjenicu da Srbija nikada nije imala pravičan i efikasan postupak azila i da je oduvek smatrana tranzitnom zemljom, što, nažalost, podržava narativ koji koriste najviši državni zvaničnici.

Najviše odluka doneto je 2019. godine (26), a zatim sledećim redom: 2015. godine (24), 2016. godine (21), 2020. godine (19), 2018. godine (16), 2021. godine (12), 2017. godine (7), 2014. godine (4), 2009. godine (4), 2012. godine (3), 2013. godine (1) i 2010. godine (1). U 2008. i 2011. godini nije doneta nijedna pozitivna odluka. Top pet nacionalnosti koje su dobile međunarodnu zaštitu u Srbiji su: Libija (46), Sirija (27), Avganistan (26), Iran (19) i Irak (16). U istoriji srpskog sistema azila, organi nadležni za sprovođenje postupka azila odobravali su azil po gotovo svim osnovama predviđenim članom 1 Konvencije o statusu izbeglica iz 1951. godine. Međutim, postoje brojni primeri koji pokazuju da je praksa Kancelarije za azil bila nedosledna, a posebno u odnosu na LGBT podnosiocima zahteva, osobe koja su preživela seksualno i rodno zasnovano nasilje (*sexual and gender-based violence – SGBV*), decu bez pratnje i razdvojenu decu (*unaccompanied and separated children – UASC*), lica koji izbegavaju prinudnu vojnu regrutaciju i konvertite iz islama u hrišćanstvo. Ove nedoslednosti su bile očigledne i 2021. godine.

❖ **Prvostepeni postupak:** Rukovodilac Kancelarije za azil je promenjen dva puta u četvrtom kvartalu 2020. godine, čime je organ za odlučivanje ostao bez odgovornog lica za početak 2021. godine. Početkom 2021. godine, bivši načelnik Kancelarije za azil je ponovo imenovan, ali su kapaciteti prvostepenog organa i dalje niski u pogledu broja zaposlenih i kvaliteta rada različitih službenika za azil. Aktivnosti obezbeđenja kvaliteta koje će sprovođiti UNHCR i u saradnji sa MUP-om i KIRS-om 2022. godine su preko potrebne.

❖ **Ključna statistika o azilu:** Kancelarija za azil je u 2021. godini donela samo 114 rešenja za 156 tražilaca azila, što znači da je ukupan broj rešenja nastavio da se smanjuje u odnosu na prethodne godine i pokazuje pad od 29% u odnosu na 2020. godinu, a najmanji broj odluka u poslednjih 5 godina. Od tog broja, meritorno je doneto 39 odluka o odbijanju za 51 tražioca azila. Kroz 12 odluka odobren je zahtev za azil za 14 tražioca azila, Četiri slučaja u vezi sa 4 osobe su odbačena. Procedura za azil je obustavljena u 51 slučaja za 73 podnosioca zahteva zbog njihovog odlaska, dok je u 6 slučajeva naknadni zahtev za azil odbačen u odnosu na 12 podnosilaca zahteva. I na kraju, 2021. godine, Kancelarija za azil je donela dve zanimljive odluke u vezi sa procenom starosti dva dečaka iz Avganistana i Pakistana koje ukazuju da problem procedure procene uzrasta treba tretirati kao prioritet i koje su suštinski ispoljile nedostatak kapaciteta nadležnih organa da primene princip *in dubio pro reo* po pitanju uzrasta dece.

Nastavljen je trend iz prethodnih godina i velika većina podnosilaca zahteva je odlučila da napusti postupka azila pre donošenja prvostepene odluke. To predstavlja ukupno 45% svih odluka donetih u 2021. godini.

Stopa odbijanja u 2021. godini iznosila je 76%, dok je stopa priznavanja bila 24%. Ovo predstavlja pad priznanja za 3% u odnosu na 2020. godinu. Azil je dodeljen kroz 12 odluka (24%) koje obuhvataju 14 osoba. Izbeglički status je kroz 6 odluka dodeljen državljanima Iraka (3), Burundija (2), Irana (1) i Pakistana (1). Supsidijarna zaštita je

odobrena kroz 6 odluka građanima Sirije (3), Somalije (2), Avganistana (1) i Libije (1). Ono što je zajedničko velikoj većini pozitivnih odluka jeste činjenica da je postupak trajao više od godinu dana.

Broj saslušanja u postupku azila je bio izuzetno nizak u 2021. godini – 85.

- ❖ **Drugostepeni postupak:** Komisija za azil je u 2021. godini donela 74 rešenja za 80 osoba, što predstavlja povećanje u odnosu na 2020. godinu kada je doneto 62 rešenja za 80 osoba. Od toga, prvostepena rešenja su potvrđena u 51 predmetu, dok je u samo 11 predmeta žalba uvažena, a predmeti su vraćeni Kancelariji za azil na ponovno razmatranje. Takođe, doneto je dodatnih 8 odluka kojima je prvostepena odluka ukinuta nakon presude Upravnog suda kojom su usvojene tužbe. U istom periodu donete su još četiri odluke kojima se obustavlja postupak azila. Komisija za azil nije donela nijednu pozitivnu odluku, odnosno nije odobrila međunarodnu zaštitu u 2021. godini. Kao što je to bio slučaj prethodnih godina, drugostepeni organ nije sproveo ni jednu službenu radnju saslušanja. Drugim rečima, korektivni uticaj na Kancelariju za azil i dalje izostaje. Kvalifikacije članova Komisije za azil su i dalje sporne, a jasno je da je kontrola kvaliteta ovog tela neophodna u budućnosti.
- ❖ **Trećestepeni postupak:** Upravni sud je 2021. godine doneo 22 presude koje se odnose na 36 osoba sledećih nacionalnosti: Iran (12), Severna Makedonija (4), nepoznato (4), Bugarska (4), Burundi (2) i po 1 iz Iraka, Turske, Gane, Konga, Hrvatske i Rusije. Samo tri odluke mogu se smatrati relevantnim za razvoj prakse nižestepenih organa. Ipak, kao i prethodnih godina, sud nije obavio sproveo usmenu raspravu o azilu niti je odobrio međunarodnu zaštitu tužiocu. Sudijama suda su nedostajali resursi i infrastruktura za postupanje u predmetima azila i jedno od rešenja bi bilo da se odredi posebno odeljenje u okviru suda koje bi se sastojalo od sudija sa jasnom specijalizacijom iz prava azila, migracija i ljudskih prava. Kvalitet pravne pomoći koju pružaju OCD je i dalje predstavlja ozbiljan problem. U 2020. i 2021. godini, bilo je slučajeva u kojima su loše inicijalne procene, neadekvatne pripreme za postupak azila i nepromišljeno i neodgovorno ponašanje pojedinih zakonskih zastupnika doprineli negativnim ishodima u postupku azila, padu ukupnog broja zahteva za azil i uopšte nižoj stopi priznavanja međunarodne zaštite. Fluktuacija pružalaca pravne pomoći, kao i nedostatak kontrole kvaliteta, i dalje predstavljaju ozbiljan problem. Trebalo bi izmeniti pravni okvir kako bi se uvela besplatna pravna pomoć koju je moguće dobiti od strane advokata i to počevši od prvog stepena. Takođe, treba osmisliti module obuke sa ciljem uvođenja profila advokata za migracije.
- ❖ **Ranjivi podnosioci zahteva:** Praksa Kancelarije za azil u vezi sa ranjivim podnosiocima zahteva je bila različita. Dok su neka poboljšanja zabeležena u vezi sa UASC, suprotan trend je zabeležen za LGBTQI podnosiocima zahteva i žrtve SGBV. Organi nadležni za sprovođenje postupka azila odobrili su azil dvema žrtvama seksualnog i rodno zasnovanog nasilja iz Iraka, što je dobar znak. I dalje se dešava da se dokazne radnje sprovedene tokom postupka azila i koje podrazumevaju utvrđivanje najboljeg interesa za UASC (*best interest determination* – BID), psihološke izveštaje sačinjene od strane PIN-a ili IAN-a, a ponekad čak i medicinska i sudsko-medicinska dokumentacija zanemaruju u postupku donošenja odluke. Generalno, detaljna procena ranjivosti se sprovodi samo u odnosu na lica kojima je potrebna međunarodna zaštita a koja su voljna da podnesu zahtev za azil u Srbiji. Identifikacija ranjivih podnosilaca zahteva, kao i procena njihove ranjivosti obično se sprovodi od strane OCD ili uz pomoć OCD. Dužina postupka azila za ugrožene podnosiocima zahteva je posebno zabrinjavajuća.

U 2021. godini, kao i u 2020. godini, samo nekoliko odluka (ukupno 4) podrazumevalo je odbacivanje zahteva za azil i to na osnovu koncepta sigurne treće zemlje, bezbedne zemlje porekla ili prve zemlje azila. Takođe, svih 12 naknadnih zahteva za azil odbačeno je kao neosnovano. Nije bilo slučajeva da su tražioci azila podnosili naknadni zahtev za azil nakon što su otišli u zemlju porekla, a zatim se vratili u Srbiju usled značajnih promena okolnosti.

Uslovi prihvata

- ❖ **Prihvatni kapaciteti i uslovi:** U 2021. godini, ukupno 7 prihvatnih objekata funkcionisalo je kao centar za azil (CA), dok je preostalih 12 imalo status prihvatnih centara (PC) u kojima su obezbeđeni samo materijalni uslovi prihvata, ali u kojima postupak azila nije sproveden. Takođe, postupak azila je sproveden u samo 2 od 7 centara za azil – CA Krnjača i CA Banja Koviljača. Prema stavu nadležnih organa, zvanični kapaciteti centara za azil i prihvatnih centara su bili 5.655 mesta na kraju 2021. godine. U praksi, kapaciteti su znatno manji. Srbija može da ugosti samo između 3.000 i 3.500 migranata, tražilaca azila i izbeglica u skladu sa relevantnim standardima smeštaja u kojima su zajemčena ljudska prava. Od marta 2022. godine nekoliko hiljada izbeglica, tražilaca azila i migranata bilo je smešteno u šatorima ili kolektivnim prostorijama sa desetinama kreveta na sprat u nehygieničkim uslovima, sa ograničenom privatnošću i nedovoljnim brojem sanitarnih instalacija.
- ❖ **Sloboda kretanja/lišavanje slobode:** Pandemija kovida 19 ozbiljno je uticala na pravo na slobodu kretanja izbeglica, tražilaca azila i migranata kojima je od 10. marta 2020. do 14. maja 2020. godine zabranjeno napuštanje centara za azil i prihvatnih centara, tj. centri su praktično pretvoreni u pritvorske centre. Srećom, ova praksa nije primenjena tokom 2021. godine. Ustavni sud je odbacio inicijative za ocenu ustavnosti pravnog okvira koje su dovele do kolektivnog pritvora svih izbeglica, tražilaca azila i migranata koji borave u centrima za azil i prihvatnim centrima, što je dalje dovelo do podnošenja nekoliko predstavki Evropskom sudu za ljudska prava. Predstavke su dostavljene Vladi Srbije, a ostaje da se vidi da li su mere protiv kovida 19 iz 2020. predstavljale lišenje slobode ili su bile prosto ograničenje prava na slobodu kretanja.
- ❖ **Nehumano i ponižavajuće postupanje:** Prema Nacionalnom preventivnom mehanizmu (NPM), uslovi u prihvatnim centrima u Obrenovcu i Adaševcima su mogli da dostignu nehumano i ponižavajuće postupanje tokom zatvaranja zbog kovida 19, što potvrđuje nalaze objavljene u prethodnim verzijama ovog izveštaja AIDA-e. Od 15. marta do 7. maja 2020. godine, vanredni pravni okvir doveo je do pritvaranja više od 9.000 izbeglica, tražilaca azila i migranata u 18 centara za azil i prihvatnih centara u uslovima koji odgovaraju onima koje je kritikovao NPM i koji su bili suprotni preporukama protiv kovida 19 Svetske zdravstvene organizacije (SZO) i Evropskog komiteta za prevenciju torture (*European Committee for the Prevention of Torture - CPT*). OCD su ovaj pritvor opisale kao nezakonit i proizvoljan, ali i protivan standardima derogacija razvijenim u praksi ESLJP. Problemi nasilja, maltretiranja i sličnih incidenata od strane prijemnog osoblja i dalje su prijavljivani tokom godine. U 2021. godini nije bilo slučajeva nehumanih i ponižavajućih uslova pritvora, ali bi duži boravak u Prihvatnim centrima u Subotici, Somboru, Adaševcima, Kikindi i nekoliko drugih, bez obzira na to što su ovi objekti otvoreni, mogao dostići nehuman i ponižavajući tretman zbog nedostatka prostora, privatnosti, higijene i bezbednosti.

Pritvaranje tražilaca azila

- ❖ **Pritvaranje tražilaca azila:** Praksa Pritvorskog centra za strance ostala je nepromenjena, a i dalje se sa sigurnošću može tvrditi da srpske vlasti retko pritvaraju tražioce azila. Ipak, osobe koje mogu biti u potrebi za međunarodnom zaštitom, ali koje nemaju status tražioca azila, mogu biti lišene slobode tokom postupka udaljenja u skladu sa Zakonom o strancima. Ministarstvo unutrašnjih poslova ne objavljuje statistiku o pritvorenim strancima, niti je voljno da te podatke dostavi OCD. Pritvorenim licima se takođe ne pruža nikakva pravna pomoć u postupku prinudnog udaljenja. Tokom 2021. godine otvoren je novi Pritvorni centar u Dimitrovgradu, blizu granice sa Bugarskom. Još uvek nije jasno koji su zvanični kapaciteti ovog novog objekta i u kojoj meri je korišćen.

Sadržaj međunarodne zaštite

- ❖ **Integracija:** Integracija izbeglica i tražilaca azila i dalje pretežno zavisi od podrške OCD, uprkos jasnom mandatu KIRS-a da pruži podršku u uključivanju u socijalnu, ekonomsku i kulturnu sredinu. Ne postoje precizni podaci o tome koliko je osoba kojima je odobren azil ostalo u Srbiji, ali se može razumno pretpostaviti da je taj broj manji od 100. Ovo se može pripisati nedostatku izgleda za pristup tržištu rada. Pristup obrazovanju za svu decu koja traže ili dobiju azil je zagarantovan, a prve četiri izbeglice upisane su na univerzitet 2021. godine.
- ❖ **Putne isprave:** U nedostatku pravnog okvira o putnim ispravama korisnika međunarodne zaštite, koji je trebalo da bude usvojen 60 dana nakon stupanja na snagu Zakona o azilu i privremenoj zaštiti iz 2018. godine, rupa u zakonu je ostala, i pravo na slobodu kretanja osobama kojima je odobren azil se i dalje podriva.
- ❖ **Spajanje porodice:** U Srbiji je po prvi put sprovedena procedura spajanja porodice 2020. godine, kojom je avganistanskoj izbeglici koju je zastupa APC omogućeno da se ponovo spoji sa porodicom 2020. godine. Procedura je trajala 10 meseci, ali se nadamo da će ovaj slučaj postaviti presedan za buduće slučajeve spajanja porodice.